

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 sierpnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił B. S. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie osiągnął wieku emerytalnego, nie przekazał środków z OFE na budżet państwa, nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 4 listopada 1975 r. do 27 kwietnia 1977 r., od 2 maja 1979 r. do 31 grudnia 1989 r. i od 1 listopada 1990 r. do 31 sierpnia 1991 r. jako pracy w szczególnych warunkach, ponieważ przedłożona dokumentacja nie potwierdza pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Organ rentowy uwzględnił do pracy w szczególnych okres zatrudnienia od 2 września 1991 r. do 31 grudnia 1998 r.

Wnioskodawca udokumentował ogólny staż pracy w wymiarze 26 lat, 1 miesiąc, 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 7 lat, 2 miesiące i 25 dni.

/decyzja – k. 13 plik II akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 28 sierpnia 2017 r. złożył wnioskodawca B. S. i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i uwzględnienie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 4 listopada 1975 r. do 31 sierpnia 1991 r.

/odwołanie – k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podając te same argumenty co w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 3/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca B. S. urodził się (...)

/bezsporne/

W dniu 31 lipca 2017 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. plik II akt ZUS/

Wnioskodawca w okresie od 4 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1989 r. i od 1 listopada 1990 r. do 31 sierpnia 1991 r. pracował w Zakładzie (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy. Ubezpieczony w okresie od 28 kwietnia 1977 r. do 10 kwietnia 1979 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Do pracy po odbyciu służby wojskowej wnioskodawca powrócił w dniu 2 maja 1979 r.

/świadczenie pracy – k. 6 plik I akt ZUS, zaświadczenie – k. 7 plik I akt ZUS, książeczka wojskowa – k. 3 plik I akt ZUS/

Firma (...) specjalizowała się w przewozie mebli. Posiadała samochody meblowozy oraz platformówki, były tam: ciągniki S. (...) z naczepą o łącznej wadze 7 – 8 ton, J. z naczepą ładowności 7 – 10 ton oraz samochody o ładowności 20 ton. Wnioskodawca jeździł starem 28, 29 i S. 200 z naczepą o tonażu 7,5 tony. Były także mniejsze samochody jak np. nysa, którymi jeździli kierowcy, którzy nie posiadali prawa jazdy kategorii C. Wnioskodawca nie jeździł takimi samochodami. Jak zepsuł się samochód to ubezpieczony otrzymywał samochód zastępczy. Wnioskodawca jak i pozostali kierowcy nie zajmowali się załadunkiem towaru. Była grupa pracowników w magazynie, która się tym zajmowała. Wnioskodawca nie był oddelegowywany do innej pracy. Była to praca w pełnym wymiarze czasu pracy.

/zeznania świadka T. F. z dnia 14 marca 2018 r. – 00:03:03 – 00:08:59 – płyta CD – k. 19, zeznania świadka S. M. z dnia 14 marca 2018 r. – 00:08:59 – 00:12:51 – płyta CD – k. 19, zeznania świadka J. Z. z dnia 14 marca 2018 r. – 00:12:51 – 00:16:34 – płyta CD – k. 19, zeznania wnioskodawcy z dnia 14 marca 2018 r. – płyta CD – k. 19/

Wnioskodawca posiada uprawnienia do prowadzenia pojazdów:

- kategorii A, B, C od 8 września 1975 r.,

- kategorii BE, CE, T od 23 maja 1979 r.

/prawo jazdy – k. 15/

Wnioskodawca udokumentował staż pracy w wymiarze 26 lat, 1 miesiąc, 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 7 lat, 2 miesiące i 25 dni.

/wyliczenia ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy oraz świadków. Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę. Zeznania świadków – osób niezainteresowanych rozstrzygnięciem sprawy na korzyść którejkolwiek ze stron, a jednocześnie pracowników tego samego zakładu w tym samym czasie co wnioskodawca, nie budzą wątpliwości przy ocenie ich wiarygodności, nie są wzajemnie ze sobą ani z treścią załączonych do akt sprawy dokumentów sprzeczne, wzajemnie ze sobą korespondują. W ocenie Sądu zeznania wnioskodawcy, świadków potwierdzają jednoznacznie, że ubezpieczony pracował jako kierowca samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony w w/w spornych okresach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 w/w ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 i 2 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok SN z 15.12.1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok SN z 15.11. 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku – ukończył 60 rok życia oraz lat okresów składkowych i nieskładkowych. Skarżący nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. W ocenie Sądu wnioskodawca spełnia również warunek co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż wnioskodawca pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) w Ł. w okresie od 4 listopada 1975 r. do 27 kwietnia 1977 r., od 2 maja 1979 r. do 31 grudnia 1989 r. i od 1 listopada 1990 r. do 31 sierpnia 1991 r.

Pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony zaliczyć należy do prac w warunkach szczególnych.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że wymieniona w pkt 2 działu VIII praca kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, jest pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z dokumentów i z zeznań świadków.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że skarżący nie udowodnił okresu pracy 15 lat w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał w przedmiotowym postępowaniu, że w Zakładzie (...) w Ł. w okresie od 4 listopada 1975 r. do 27 kwietnia 1977 r., od 2 maja 1979 r. do 31 grudnia 1989 r. i od 1 listopada 1990 r. do 31 sierpnia 1991 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony oraz świadkowie zeznali, że podczas zatrudnienia w (...) wnioskodawca pracował jako kierowca samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca jeździł starem 28, 29 i S. 200 z naczepą o tonażu 7,5 tony. Były także mniejsze samochody jak np. nysa, którymi jeździli kierowcy, którzy nie posiadali prawa jazdy kategorii C. Wnioskodawca nie jeździł takimi samochodami. Jak zepsuł się samochód to ubezpieczony otrzymywał samochód zastępczy. Wnioskodawca jak i pozostali kierowcy nie zajmowali się załadunkiem towaru. Była grupa pracowników w magazynie, która się tym zajmowała. Wnioskodawca nie był oddelegowywany do innej pracy. Była to praca w pełnym wymiarze czasu pracy.

W tym stanie faktycznym, zdaniem Sądu okres zatrudnienia skarżącego na stanowisku kierowcy w w/w zakładzie pracy w spornych okresach w pełnym wymiarze czasu pracy jest pracą w szczególnych warunkach.

Podczas zatrudnienia w (...) ubezpieczony w okresie od 28 kwietnia 1977 r. do 10 kwietnia 1979 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po odbyciu służby wojskowej wrócił do pracy 2 maja 1979 r.

A zatem również okres odbywania służby wojskowej winien zostać wnioskodawcy zaliczony do pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie bowiem z orzecznictwem Sądu Najwyższego okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (por. wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2006 r., sygn. akt III UK 5/06, OSNP 2007/7 – 8/108, M.P.Pr. (...)).

Należy rozstrzygnąć w tym stanie faktycznym o kwalifikacji prawnej okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej, który przypadł w czasie trwania stosunku pracy o szczególnym charakterze, w ramach którego pracownik – powołany następnie do odbycia tej służby wojskowej świadczył pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zasadniczo przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej uznaje się za zawieszenie realizacji nadal trwającego stosunku pracy z tego względu, że w okresie odbywania tej służby nie są wykonywane zobowiązania stron stosunku pracy, ponieważ pracownik doznaje przeszkód w świadczeniu pracy z powodu odbywania zasadniczej służby wojskowej, co prowadzi do zawieszenia świadczeń pracodawcy, które na ogół są ekwiwalentami za pracę wykonaną.

Równocześnie trzeba podkreślić, jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w w/w wyroku, że obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona ojczyzny, a zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa (art. 85 ust. 1 i 2 Konstytucji RP). Ponadto konstytucyjna zasada demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2), zasada równości wobec prawa i zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), wymuszają na gruncie Konstytucji, będącej najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej (art. 8 Konstytucji RP), ustanawianie takich regulacji ustawowych lub dokonywanie wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które wykluczają jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny. W konsekwencji na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne są zawsze okresami składkowymi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach), bez potrzeby wypełnienia jakichkolwiek dalszych warunków, a w szczególności bez względu na to, czy okresy odbytej służby były poprzedzone stosunkiem pracy lub innym stosunkiem prawnym kreującym tytuł obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że okres czynnej służby wojskowej jest składkowym okresem ubezpieczenia dla każdego ubezpieczonego, który odbył taką służbę.

W tym zakresie organ rentowy zaliczył okres odbywania przez skarżącego służby wojskowej do okresu składkowego.

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. „o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” (Dz.U.67.44.220) w brzmieniu obowiązującym w okresie 1967 – 1974 okres odbytej

zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracowników, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 nieobowiązującej już ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz.U. z 1963 r. Nr 20, poz. 108), zakład pracy, który zatrudniał pracownika w chwili powołania do czynnej służby wojskowej, obowiązany był go zatrudnić na poprzednio zajmowanym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli pracownik najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosił swój powrót do pracy. Dopiero niezachowanie tego terminu powodowało rozwiązanie stosunku pracy z mocy prawa, chyba że nastąpiło z przyczyn od pracownika niezależnych (ust. 2).

Na mocy wyraźnego brzmienia art. 125 tej ustawy, pracownikowi, który zgłosił się do pracy w terminie określonym w art. 124 ust. 1 zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie, bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień.

W oparciu o powyższe należy stwierdzić, że okres odbytej czynnej (zasadniczej) służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach pracy, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia w terminie 30 dni od zakończenia służby wojskowej, traktuje się tak samo jak wykonywanie takiej pracy, a skoro okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 124 i 125 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach). Jak wskazał Sąd Najwyższy taką językową wykładnią zdecydowanie wzmacniają powołane wyżej dyrektywy (zasady) konstytucyjne uzasadniające i usprawiedliwiające traktowanie okresu zasadniczej służby wojskowej przypadającego w okresie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia jako składkowego okresu pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych.

Ponadto, zdaniem Sądu Najwyższego, za przyjętą wykładnią przemawiają także regulacje szczególne dotyczące przesłanek nabycia prawa do szczególnych rodzajów emerytur: górniczej (art. 34, 35 i 38 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) lub emerytury kolejowej (art. 40, 41 i 45 tej ustawy) przez pracowników urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., zważywszy że powołane unormowania *expressis verbis* okresy służby wojskowej uznają za okresy zaliczalne do okresów rodzajów zatrudnienia wykonywanego w szczególnych warunkach (pracy górniczej lub zatrudnienia na kolei), wymaganych do nabycia emerytury w niższym od powszechnego wieku emerytalnym.

Wnioskodawca został powołany do zasadniczej służby wojskowej w czasie trwania zatrudnienia w T.” w Ł.. Po zakończeniu służby wojskowej (10 kwietnia 1979 r.) podjął pracę z dniem 2 maja 1979 r. i niniejszym zachował wymagany 30 dniowy termin zgłoszenia powrotu do pracy po odbyciu służby.

Na podstawie powyższych ustaleń należy zaliczyć skarżącemu okres pełnienia służby wojskowej od 28 kwietnia 1977 r. do 10 kwietnia 1979 r. do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie wnioskodawca w sposób niewątpliwy wykazał przed Sądem, że przepracował ponad 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wnioskodawca spełnia także wszystkie pozostałe wymagane przepisami prawa przesłanki, zarówno w zakresie stażu pracy oraz nie bycia członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego jak i wieku.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wnioskodawca złożył wniosek w dniu 31 lipca 2017 r., a w dniu (...) ukończył 60 lat, zatem prawo do emerytury należało wnioskodawcy przyznać od dnia 30 sierpnia 2017 r. tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu, wypożyczając akta rentowe.

K.K.-W.